

මූල්‍ය බුබුලු නව කඩාවැටීමක කොන්දේසි නිර්මාණය කරයි

Financial bubbles creating conditions for new crash

2013 මැයි 21

අර්බුදයක් වැලැක්වීම පිනිස දරන ලද උත්සාහයේ අදී ගනු ලැබූ එම පියවරයන් ම, 2008 පරිමානය පවා ඉක්මවා යන මූල්‍ය උනුවීමක කොන්දේසි නිර්මාණය කිරීමෙන් සලකනු කරන්නේ, ගෝලීය ධනෝච්චර ක්‍රමයේ පද්ධතිමය බිඳවැටීම පිලිබඳ නො වරදින සලකනකි.

වසර පහක තරම් කාලය තුළ ලෝකයේ ප්‍රමුඛ මහ බැංකු, ආර්ථික ප්‍රකෘතියක් ඇති කර ගැනීමේ උත්සාහයක් ලෙස ප්‍රකාශිත අරමුණ ඇතිව, ගනන් බලා ඇති පරිදි ඩොලර් ට්‍රිලියන 7ක අරමුදල් මූල්‍ය වෙලඳපොළවලට පොම්ප කර තිබේ. ලෝකය පුරාම හෙලිදක්වන ආර්ථික දත්ත ඇගවුම් කරන්නේ, එය පැහැදිලිවම අසාර්ථක වී ඇති බව යි.

ඒ අතරින් වඩාත් ම වැදගත් වන්නේ මිල මට්ටම් පිලිබඳ සංඛ්‍යාලේඛන යි. ඊනියා “සාමාන්‍ය” තත්වයන්හි දී ප්‍රකෘතියේ සලකනක් ලෙස ගන්නා මිල මට්ටම්වල වැඩිවීමක් නො ව මේවායින් පෙන්වන්නේ, අවධමනකාරී පීඩනයන් උග්‍ර අතට හැරෙන බව යි.

එක්සත් ජනපදයේ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මැයි මාසයේ දී සියයට 0.4න් පහත වැටුණි. ඒ පෙන්වා ඇත්තේ, 2008න් පසු වාර්තාවනු ලොකු ම පහත වැටීම යි. එසේ සලකනු වූයේ අප්‍රේල් මාසයේ සියයට 0.2ක පහත යාමකින් පසුව ය. යුරෝපයේ ආහාර හා ඉන්ධන පිරිවැය අත්හළු වීමට, පාරිභෝගික මිල ගනන්, සාමාජිකයින් 17 දෙනෙකුගෙන් යුත් යුරෝ කලාපයේ දී, වසරකට පෙර පැවතියාට වඩා අප්‍රේල් මාසයේ දී යන්තම් සියයට එකකින් ඉහළ ගියේ ය.

පහතට නැඹුරුව දුරදිග යන ඇගවුම් සහිත ය. සිය නිෂ්පාදනයන්හි පහත වැටෙන මිල ගනන් හමුවේ ප්‍රමුඛ ව්‍යාපාර හා සංගත ලාභ ඉපැයීමට උත්සාහ කරන්නේ, ප්‍රකෘතියක් සිදුවෙමින් පවතින්නේ නම් ඔවුන් ක්‍රියා කරනු ඇති පරිදි, නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරනය කිරීම හා ආයෝජන මගින් නො ව, දරුණු වියදම් කප්පාදු හා බැඳුණු මූල්‍ය සමපේක්ෂනයෙනි. වැටුප් හා රැකියා කප්පාදුවේ ප්‍රතිපල වශයෙන්, පාරිභෝගික ඉල්ලුම පහත වැටී අවධමනාත්මක නැඹුරුව තවදුරටත් උග්‍ර කරයි.

අනෙකුත් ආර්ථික දත්ත මේ ක්‍රියාවලිය ඉස්මතු කරයි. පසුගිය මාසයේ දී එක්සත් ජනපද කාර්මික නිෂ්පාදනය සියයට 0.5න් පහත වැටුණි. කලින් බලාපොරොත්තු වූයේ එය සියයට 0.2ක් වනු ඇති බවට යි. එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය කිසිදු ප්‍රසාරනයක් නො පෙන්වන තතු තුළ දෙවන කාර්තුවේ ප්‍රතිපලය, 2012 අවසන් කාර්තුවටත් වඩා නරක් වනු ඇතැයි යන පුරෝකථන එමගින් තවත් යථාර්ථවත් කරයි.

යුරෝ කලාපයේ විරැකියාව එක දිගට 23 වන මාසයේත් ඉහළ නැග ඇත. එය දැන් පවතින්නේ වසරකට පෙර පැවති මට්ටමට වඩා සියයට 1.1කින් ඉහලින් සියයට 12.1 මට්ටමේ ය. යුරෝ කලාපයේ ආර්ථිකය පලමු කාර්තුවේ දී සියයට 0.2න් හැකිලුණි. එහි අර්ථය වන්නේ හැකිලීම 2008-09 අත්දුටුවාට ද වඩා කල් අල්ලන බව යි.

2008 වසරේ කඩාවැටීම ආරම්භයේ පටන් චීනයට, ගෝලීය ආර්ථිකයේ දිගුකාලීන ප්‍රසාරනයක් සඳහා පදනම සම්පාදනය කළ හැකි බවට බලාපොරොත්තු පලව තිබුණි. එහෙත් මේ වසරේ ආර්ථික වර්ධනය සියයට 7.5ක් පමණ වනු ඇති බව පෙන්වුම් කරමින් පසුගිය මාසයේ කාර්මික නිෂ්පාදනය හා සිල්ලර වෙලඳාම යන දෙකෙහි ම සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළ ද මෙම බලාපොරොත්තු දැන් බිඳ වැටී ඇත.

ගෝලීය ආර්ථිකයේ කොතැනක හෝ ඉල්ලුමේ වර්ධනයක් පිලිබඳ පැහැදිලි “සලකුණු” නොමැති බව පෙන්වුම් කරමින් මෑතක දී ෆින්ලන්තයේ ජීවිතයක් සඳහන් කලේ, චීන ආර්ථිකය පිලිබඳ “කනස්සල්ල පුලුල් ලෙස පැතිර” තිබෙන බව යි. දිගු කාලයේ දී පසුගිය දශකයේ පැවති අංක දෙකේ වර්ධනය අතීතයේ දෙයක් බව පැහැදිලි කරයි. කෙටි කාලයේ දී නයෙහි ප්‍රසාරනය මගින් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ නැගීමක් ඇති කළ ද මෙම නය සම්පාදනය දැන් පවතින්නේ දශකයක් තුළ අවම මට්ටමේ ය.

සමස්ත ආර්ථිකයේ ප්‍රවණතාවන්ට සපුරා වෙනස් අයුරින්, මූල්‍ය වෙලඳපොළවල් පෙර නොවූ විරූ උත්පාතයක් අත් විඳියි. පසුගිය සැප්තැම්බරයේ දී ෆෙඩරල්

මහ බැංකුව සිය තෙවන ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීම දියත් කිරීමේ තැන් පටන් ඩව් ජෝන්ස් සාමාන්‍ය කාර්මික දර්ශකය සියයට 15න් ඉහල ගියේ ය. ජපානයේ මුදල් සැපයුම පිම්බිය යුතු බව කියා සිටි අබේගේ ආන්ඩුව බලයට පත්වීමත් සමග පසුගිය දෙසැම්බරයේ පටන් නිකේ දර්ශකය සියයට 44න් ඉහල නැගුණි. යුරෝපීය කොටස් වෙළඳපොළවල් පසුගිය ජූලියේ පටන් සියයට 30ක වර්ධනයක් පෙන්වූදී බ්‍රිතාන්‍යයේ “ප්‍රකෘතිය,” මහා අවපාතය අවධියේ අත්දැකූවාටත් වඩා දුබලව තිබිය දී පවා, එංගලන්ත මහ බැංකුවේ ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීමේ පිටුබලය සහිතව ෆුටියි දර්ශකය, පසුගිය සය මාසය තුළ සියයට 20ක වර්ධනයක් අත්කර ගත්තේ ය.

මෙම වර්ධනයන් මුලුමනින් ම දහනය කළේ, ප්‍රධාන මහ බැංකු විසින් මූල්‍ය ක්‍රමය තුළට මුදාහල ඩොලර් ට්‍රිලියන ගනන් මුදල් මගිනි.

එහෙත් “ප්‍රකෘතියක්” වෙනුවට පිම්බුණු කොටස් වෙළඳපොළවල් සලකුණු කරන්නේ, ධනෝඤ්චර ක්‍රමයේ ගැඹුරුවන අර්බුදය පිලිබඳ උන රෝගී ප්‍රස්ථාරයකි. මූල්‍ය වෙළඳපොළවල්, යටින් දිවෙන ආර්ථික ක්‍රියාවලියෙන් මෙතරම් නම් අපසරනය වීමක් ලෝක ධනවාදයේ ඉතිහාසය තුළ දක්නට ලැබී නැත.

ගෝලීය වෙළඳපොළවල මෙම පෙර නොවූ විරු නැගීම, කඩාවැටීමක් සඳහා කොන්දේසි නිර්මාණය කරන බවට කනස්සල්ලක් දල්වා ඇත. ෆින්ෂ්ලේ ටයිම්ස්හි ගිලියන් ටෙට් සඳහන් කල පරිදි, “මහ බැංකුවල දෝරේ ගලන ද්‍රවශීලිතාව, පද්ධතියට සුදු කම්පනයන් උරාගැනීමේ හැකියාව ඇති කර තිබෙන නමුත්, කම්පනයක් පහර දෙන්නේ නම් එය, අනාගතයේ ප්‍රචන්ඩ අස්ථාවරත්වයන් ක්ෂණිකව නැගී ඒමේ විභවය සහිතව මතුපිටට කඩා වැටිය හැකි, අභ්‍යන්තර ප්‍රතිවිරෝධයන් හා බිඳීම් රොක්තක් වසං කරන්නේ ද වෙයි.”

කුමන හෝ තාර්කික විශ්ලේෂනයක්, වත්මන් කොන්දේසි ව්‍යසනයක් සඳහා මග පාදන්නේය යන කාරනය පෙන්වුම් කරන අතර සමපේක්ෂනයේ උමතුව එහි ම මුඛ්‍ය තර්කයට අනුව දිගට ම පවතින්නේ ය. එක්සත් ජනපදයේ යෝධ සිටි ගෘහ් බැංකුවේ එවක සිටි ප්‍රධාන විධායකයා වූ චක් ප්‍රින්ස් 2007 ජූලියේ දී කල සඳහන ප්‍රකට ය: “සංගීතය වාදනය වනනාක් දුරට ඔබ කල යුත්තේ, නැගී සිට නැටීම යි.” යාන්තම් වසරකට පසුව, ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතිය 1930 ගනන් වලින් මෙපිට එය මුහුණ පෑ දරුණු ම අර්බුදයට ඇද වැටුණි.

අද දිනයේ ඒ සඳහා පවතින තත්වයේ විභවය, පස් වසරකට පෙර පැවතියාට වඩා බෙහෙවින් පුපුරනසුලු ය.

මක්නිසා ද යත්, 2008 දී මෙන් නො ව, ආන්ඩු නය හා අනෙකුත් මූල්‍ය වත්කම් ඩොලර් ට්‍රිලියන ගනනින් ගොඩගසාගෙන සිටින මහ බැංකු, වෙළඳපොළවල ප්‍රධාන ක්‍රීඩකයින් බවට පත්ව සිටින අතර මූල්‍ය වෙළඳපොළවල කඩාවැටීමක දී එහි සෘජු බලපෑමට මුහුණ දී සිටීම නිසා ය.

එම බැංකු තමන්ගේ ම කටයුතු තුලින් එන්ට එන්ට ම උගුලක සිරවෙමින් සිටියි. මූල්‍ය දිරිගැන්වීම් අත්හිටුවීමක් බුබුල බිඳවැටීමේ තර්ජනය ගෙන එයි. ඒ සමග ම, තව තවත් මුදල් පොම්ප කිරීමෙන් ඒවා, ගොහොරුවේ වඩාත් ගැඹුරට එරී යයි.

පසුගිය සතියේ දී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ අර්ථශාස්ත්‍රඥයෝ, ලාභ මුදල් ප්‍රතිපත්ති අවසන් කිරීම, පොලී අනුපාතික ඉහල යෑමේ හා බැඳුම්කරයන්ගේ මිල පහත වැටීමේ හැකියාව ඇති කරමින්, මහ බැංකු දැවැන්ත අලාභ අත්විඳීමේ තත්වයකට ඇද දමනු ඇති බවට අනතුරු අඟවන විශ්ලේෂනයක් ඉදිරිපත් කලහ. එවැනි තත්වයක දී ෆෙඩරල් මහ බැංකුව දල ජාතික නිෂ්පාදයෙන් (දදේනි) සියයට 4ක් තරම් වන ඩොලර් බිලියන 628ක් ද ජපාන මහ බැංකුව දදේනි සියයට 7.5ක් ද එංගලන්ත මහ බැංකුව සියයට 6ක් තරම් ද අලාභ ලබනු ඇත.

වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, නව මූල්‍ය කම්පනයක්, මහ බැංකුවලට ස්ථාවරභාවය ප්‍රශ්නයට බඳුන් කල හැකි ය. 2008-09 දී මෙන් නො ව ඒවා ගලවා ගැනීමේ මෙහෙයුමක් දියත් කිරීමට අසමත් වනු ඇත.

ධනවාදයේ ගැඹුරු වන ගෝලීය අර්බුදයට බොහෝ දුර දිවෙන දේශපාලන ඇඟවුම් ඇත.

ජනගහනයේ වඩ වඩාත් පුලුල් කොටස් අතොරක් නැතිව දුප්පත්කමට ඇද වැටෙද්දී, බැංකු හා සමපේක්ෂකයින්ගේ සේප්පුවලට ඩොලර් බිලියන සිය ගනන් පුදකරන අතර මූල්‍ය ප්‍රභූව ඔවුන්ගේ කටයුතු තුලින් වාසි ලබන ආකාරය පසුගිය පස් වසර තුළ දැක ගන්නට ලැබුණි. මෙම පියවර ආර්ථික “ප්‍රකෘතියක්” ඇතිකරනවා වෙනුවට සුදානම් කර ඇත්තේ, ඊටත් වැඩි විනාශයන් කරා ඇද වැටෙන මාවතකි.

ජාත්‍යන්තර කම්කරු පන්තිය තමන්ගේ ම ස්වාධීන ප්‍රතිචාරය දැනවීමට සුදානම් විය යුතු ය. එනම්, අසාර්ථක ධනෝඤ්චර ක්‍රමය විප්ලවවාදී අරගලයකින් පෙරලා දැමීම සඳහා දේශපාලන බලය අල්ලා ගන්නා අරගලයකට ය. එමගින් සමාජය සමාජවාදී පදනම් මත ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට ය.

නික් බිම්ස්